

GÖRÖNGYÖS ÚT ÁLL HORVÁTORSZÁG ELŐTT AZ UNIÓS TAGSÁGIG – FEJLEMÉNYEK A HATÁRVITA FRONTJÁN

Múlt héten pénteken került sor Jadranka Kosor horvát, és Borut Pahor szlovén miniszterelnökök találkozájára Ljubljanában. A tárgyaláson egy hosszúra nyúló vita megoldásán fáradoztak a politikusok – immár sokadik alkalommal, azonban ez a kísérlet ígéretesebbnek látszik bármely korábnál.

Kosor és Pahor miniszterelnökök Ljubljanában

A találkozó tárgya Horvátország és Szlovénia „határvitája” volt. A nézeteltérés egészen Jugoszlávia felbomlásáig nyúlik vissza. Az 1991-ben létrejött független államok határai azelőtt nem voltak részletesen megszabva, szárazföldön és vízen egyaránt. Ez a két ország hosszúra nyúló vitáját váltotta ki; a mindkét fél által sajátjának tekintett vidékekről

végeláthatatlan konzultációt és megállapodás-javaslatokat eredményezett.

A Pirani-öböl, az Adriai-tenger, a Dragonja folyó vidéke és a Sveta Greta hegycsúcs pontos felosztásáról nem tudtak dönteni. Az első megállapodási kísérletre 2001. július 20-án került sor, Janez Drnovšek és Ivica Račan közt, amelyben meghatározták a teljes szárazföldi és tengeri határt. A szlovén parlamenttel ellentétben a horvátok nem ratifikálták a megállapodást.

2007-ben elvi egyezményt kötöttek a Nemzetközi Bíróság segítségével, azonban eredményt ez sem hozott. Az egyre kiéleződő konfliktus hevében Szlovénia kijelentette, hogy meg kell akadályozni a horvátok EU-csatlakozását az ügy lezárásáig, vétóval fenyegetőzött, amelyet Horvátország az Uniós normák teljesítésére való alkalmatlanságával indokolt. 2009 júniusában a horvátok csatlakozási tárgyalásának a *Statisztika*, majd a munkavállalók szabad mozgásáról szóló fejezetének lezárását gátolta: ezzel már 14 lett a blokkolt részek száma.

A franciák, EU-elnökségük alatt igyekeztek kompromisszumra segíteni a vitatkozó feleket; az Európai Unió vélekedése szerint a csatlakozási tárgyalásoknak nem lehet tárgya a vita. A külső felek kritikája ellenére Szlovénia továbbra sem engedett, idén januárban Horvátország NATO csatlakozásának akadályozásával is fenyegetőzött.

Ezt követően Ivo Sanader, addigi horvát kormányfő július 1-jén lemondott posztjáról, amelyet többek közt azzal indokolt, hogy – szerinte – az Unió nem volt hajlandó szembefordulni Szlovénia nem az „uniós értékekhez méltó” magatartásával. Sanader azonban többször keveredett korrupciós ügyekbe, egyesek szerint ez szerepet játszhatott visszalépésében.

Jadranka Kosor és Ivo Sanader

Helyére Jadranka Kosor lépett, aki kis idő múlva leült tárgyalni a szlovén elnökkel.

A legfrissebb hírek szerint Kosor és Pahor döntött a blokád feloldásáról és a sajtótájékoztatókon mindketten az ügy gyors megoldásában bizakodtak. Még nem született hivatalos, írásba foglalt határozat, viszont Kosor bejelentése szerint Horvátország nem húz meg előre határt, Pahor pedig a 10 hónapos blokád feloldása felől nyilatkozott.

A határvita mellett több Horvátország EU csatlakozási törekvéseit jelentősen hátráltató probléma is felmerült. Az ország a csatlakozási fejezetek teljesítésével nem éppen zökkenőmentesen halad; az Európai Bizottság 2006 novemberében úgy nyilatkozott, hogy Horvátországnak komoly erőfeszítésekre van szüksége, mind a kommunizmus utáni privatizáció és a korrupció elleni harc terén. A horvát lakosság euroszkeptikus nézetei sem tanúskodnak egyhangúlag vallott csatlakozási ambícióról.

E témával kapcsolatban volt szerencsénk interjút készíteni Goran Granić horvát politikussal. Életéről ismertetőt olvashatnak a „Az aktuális témánk kiemelkedő személyei” rovatunkban, a teljes interjút eredeti nyelven a honlapunkon találják.

Goran Granić, Ph.D.

Okleveles villamosmérnök, politikus, 2000 és 2004 között a Horvát Köztársaság miniszterelnök-helyettese.

Ön hogyan vélekedik a horvát-szlovén határvitáról?

[...] miniszterelnök-helyettesi posztom teljesítése idején megosztottam meglátásomat a szlovén oldal képviselőivel, miszerint a leghatásosabb mód a probléma kezelésére egy 50 évre szóló szerződés kötése lenne Szlovéniával, melynek célja, hogy a vita lezárását a következő generációs politikai vezetésre bízzuk. Ekkor feltételezhetően a körülmények is alkalmasabbak lesznek a megállapodásra.

Hogyan látja a tárgyalások kimenetelét?

[...], az én álláspontom szerint mindkét fél számára legelfogadhatóbb megoldásnak a 2001-ben megkötött Račan-Drnovšek megállapodás bizonyulna, mivel ez volt az egyetlen, amelyet a két fél külső segítség nélkül el tudott érni.

Az Ön meglátása szerint mennyire kritikus a korrupció mértéke Horvátországban?

A korrupció természetesen egy mindenütt fellelhető, nagy probléma, a mi országunkban a helyzet azonban nem drámai.

Hogyan hat a gazdaságra, emellett milyen módon befolyásolja a horvát polgárok bizalmát vezetőségük felé?

A korrupció az elsődleges ok, amiért a horvát polgárok bizalmatlanok kormányukkal szemben, jelenleg is érezteti hatását a gazdaságon, elsősorban, mert a legfőbb politikai szereplőkhöz kötődik. Ennek ellenére országunk fejlődik, viszont ez egyértelműen gyorsabb lenne, ha a panama redukálva lenne a fejlettebb államok szintjére.

Milyen hatékony megoldást lát a korrupció problémájára?

Sajnos csodatévő varázspálca nem létezik, a változásoknak minden szinten meg kell történniük, a kormány, a bíróságok, és az egyéb döntéshozó szervek szintjén.

Forrásjegyzék

A határvitáról és az akkori történekről megírt cikk alapjául szolgált:

- [https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Croatia%E2%80%93Slovenia border disputes? x tr sl=auto& x tr tl=hu& x tr hl=hu& x tr pto=wapp](https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Croatia%E2%80%93Slovenia%20border%20disputes?x_tr_sl=auto&x_tr_tl=hu&x_tr_hl=hu&x_tr_pto=wapp)
- https://kki.hu/assets/upload/Tanulmanyok_2012_04_Horvetorszeg_ees_az_Eurepa_.pdf
- https://kki.hu/assets/upload/Tanulmanyok_2012_04_Horvetorszeg_ees_az_Eurepa_.pdf
- https://mult-kor.hu/20090310_rendezodhet_a_horvatszloven_hatarvita?print=1
- [https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Croatia%E2%80%93Slovenia border disputes? x tr sl=auto& x tr tl=hu& x tr hl=hu& x tr pto=wapp](https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Croatia%E2%80%93Slovenia%20border%20disputes?x_tr_sl=auto&x_tr_tl=hu&x_tr_hl=hu&x_tr_pto=wapp)
- Sokcsevits Dénes: Horvátország a 7. századtól napjainkig – kibővített verzió

Az általunk használt képek linkjei:

- <http://www.ees-uetp.com/courses/course2006-03.php> : Goran Granic
- https://tamop412a.ttk.pte.hu/files/foldrajz7/geopolitikai_foldrajz/www/ch04s07.html : a térképrészlet
- <https://www.pengovsky.com/2009/09/13/raw-deal/> : Jadranka Kosor és Borut Pahor közös képe
- <https://www.novolist.hr/novosti/hrvatska/nazire-se-sudski-obracun-jadranka-kosor-ce-tuziti-ivu-sanadera-zbog-klevete/> : közös fotó Jadranka Kosorról és Ivo Sandererről

Továbbá szeretnénk köszönetet nyilvánítani Goran Granićnak személyes tapasztalatainak, gondolatainak megosztásáért, Dr. Sokcsevits Dénes történésznek, hogy a rendelkezésünkre állt. A velük való kapcsolatfelvételben segítséget nyújtottak: Damir Bencek, Zengő Péter és Dr. Gali Máté.